

6

Vragenuur

Vragen van het lid Bashir aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over **de Fyra die weer niet rijdt**.

De heer **Bashir** (SP):

Voorzitter. De Fyra-treinen blijken een ramp. Eigenlijk kan niemand zeggen dat dit een verrassing is. Al vanaf de eerste testritten, jaren geleden, reden de Fyra-treinen vaker niet dan wel. En dat terwijl de aanleg van de hsl miljarden heeft gekost. Recent nog, afgelopen december, heb ik namens de SP-fractie de staatssecretaris gevraagd om de Fyra terug te sturen naar Italië en om ons geld terug te vragen bij de leveranciers. De staatssecretaris vond dat toen allemaal onzin. Het zou namelijk maar om opstartproblemen gaan. Om de reiziger nog meer te pesten, voerde de staatssecretaris ook nog een toeslag in op de Fyra en een reserveringssysteem. Ik heb dan ook een aantal vragen aan de staatssecretaris.

Hoeveel heeft het hele Fyra-debacle ons inmiddels gekost? Hoe ziet de staatssecretaris haar eigen verantwoordelijkheid hierin? Waren het nu echt opstartproblemen, zoals zij beweerde? Is zij ook bereid excuus te maken aan de reizigers voor de ellende die zij mede heeft veroorzaakt? Is de staatssecretaris bereid de Fyra terug te laten sturen naar Italië, ons geld terug te eisen en ervoor te zorgen dat er degelijke treinen gaan rijden die zich al bewezen hebben?

Dan het alternatief. De SP-fractie vindt het onacceptabel als de reizigers nog maanden moeten wachten tot dat er een goed alternatief is. Wij willen dat de geliefde en zeer populaire Beneluxtrein weer gaat rijden. Dat willen wij uiterlijk nog dit weekend. Kan de staatssecretaris daarop reageren? Het is mooi dat de Tweede Kamer zich daarover al heeft uitgesproken. De Kamer heeft de motie-Roemer aangenomen waarin wordt gepleit voor het behoud van de Beneluxtrein. Ik verzoek de staatssecretaris om die aangenomen motie gewoon uit te voeren, naar de Kamer te luisteren en ervoor te zorgen dat de reiziger niet langer in de kou hoeft te staan.

Staatssecretaris **Mansveld**:

Voorzitter. Ik dank de heer Bashir voor zijn vragen. Sinds de start van de internationale treinverbinding met de Fyra is er veel misgegaan. Sinds afgelopen donderdag rijdt de Fyra niet meer. Dat was pijnlijk genoeg de dag waarop mijn collega in België, minister Labille, is geïnstalleerd. Ik zal vanmiddag of morgen contact met hem hebben om deze situatie te bespreken. Hij is zich nu aan het inlezen in dit dossier.

Ik begrijp heel goed dat de reizigers ontstemd zijn en ik deel ook de analyse dat het niet zover had mogen komen. Ik kan zeggen – ik zeg het hier netjes – dat ik het ongenoegen deel en de ontstemdheid begrijp en dat ook ik een aantal woorden heb gebruikt die volgens mij niet gebruikt mogen worden in deze zaal. Ik heb intensief contact gehad met de president-directeur van de NS, de heer Meerstadt. Ik heb hem vanochtend gevraagd om op mijn ministerie te komen en ik heb hem uitgelegd dat deze situ-

atie onacceptabel is. Ik heb hem gevraagd welke maatregelen hij in zijn organisatie heeft genomen om deze situatie goed op te lossen. Ik kan zeggen dat alle verantwoordelijkheden voor de Fyra uit de Hispeed-organisatie zijn gehaald en nu direct onder mevrouw Van Vroonhoven, lid van de hoofddirectie, zijn geplaatst. Er is bij de NS ook een kernteam ingesteld waar, voor wat het materieel betreft, een externe projectleider is aangesteld. Ook is een externe partij gevraagd om het materieel te beoordelen en aan te geven of het probleem oplosbaar is.

In de brief die ik maandag naar de Kamer heb gestuurd, heb ik aangegeven dat ik wil dat er zo snel mogelijk, uiterlijk volgende week vrijdag, een oplossing komt. Ik heb aanstaande vrijdagochtend een overleg met de NS en de NMBS. Ik zal bekijken of wij sneller tot een oplossing kunnen komen, want dit is, zoals ik al zei, een onacceptabele situatie. Er moet voor de reizigers een betrouwbare verbinding komen tussen Amsterdam en Brussel, zoals die is beloofd. Wij stellen de Reiziger, met een grote "R", immers voorop.

Wat betekent dit? Dit betekent zeer waarschijnlijk dat er een rechtstreekse verbinding gaat komen tussen Nederland en België. Ik ga uit van Amsterdam-Brussel via klassiek spoor. Die verbinding komt naast de al bestaande verbindingen: twee keer per uur een intercity Almere-Rosendaal, twee keer per uur een stoptrein Antwerpen-Rosendaal, een keer per uur een intercity Antwerpen-Rosendaal vanuit België en het al functionerende traject Antwerpen-Brussel. Ik ga ervan uit dat wij kunnen kijken naar een rechtstreekse oplossing van acht keer per dag, maar ik zal de Kamer daarover berichten zodra dat kan. Daarvoor zal ik dus eerst in overleg treden met de NMBS en de NS.

Ik kom nu bij de tijdelijke oplossing. Met betrekking tot de handhaving heb ik eerder aangegeven, ook in de brief, welke eisen ik stel aan de tijdelijke oplossing. Ook dat aspect zal ik vrijdagochtend meenemen in het gesprek met de NS en de NMBS. Ik hecht er in ieder geval aan om te melden dat wij als Staat de concessiehouder zijn, maar natuurlijk ook systeemverantwoordelijk zijn.

Wat betreft het verzoek van de heer Bashir om de trein terug te sturen: zoals hij weet heeft de NMBS de leverancier aansprakelijk gesteld. Dat geldt ook voor de NS. De NMBS heeft daar een termijn van drie maanden aan gehangen. Dat staat ook in het contract met de NS, maar de situatie van de NMBS verschilt in die zin van de situatie van de NS dat de NS reeds negen treinen heeft. Vandaar ook dat een externe auditor het materieel komt beoordelen, terwijl de NMBS nog geen treinen heeft afgenomen.

In de opmaat naar een definitieve oplossing pleit de heer Bashir voor een terugkeer van de Beneluxtrein. Ik heb gezegd dat ik een plan van de vervoerders eis waarin zij aangeven hoe zij komen tot een adequate invulling van de permanente situatie. Ik heb, zoals bekend, de tijdelijke handhavingbrief teruggehaald. Tot het moment dat er een permanente oplossing is, zal ik de handhaving bekijken. Ik zal in ieder geval op het moment dat de Fyra weer gaat rijden, overgaan tot de maximale handhaving zoals die oorspronkelijk was afgesproken. Voor een permanente oplossing zal echter eerst duidelijk moeten zijn wat de oorzaak is van de problemen met de V250-treinen. Ik wacht dit af met de audit en de beoordeling van de externe projectleider.

Ik heb gezegd dat ik een heldere evaluatie wil. Ik heb daarbij de termijn van april gesteld. Ik heb aan de directie van de NS laten weten dat dit voor mij de maximale ter-

Mansveld

mijn is en dat ik graag wil dat er voor april duidelijkheid is over de evaluatie van het proces binnen de NS om te kunnen beoordelen wat ik van die evaluatie vind.

De heer **Bashir** (SP):

Voorzitter. Ik vind de staatssecretaris echt veel te passief. Ik wijs haar erop dat zij de staatssecretaris is van Infrastructuur en Milieu. Zij kan zich niet verschuilen achter de NS en de Belgische partner van de NS. Wil de staatssecretaris ervoor zorgen dat er nog dit weekend een Beneluxtrein is die een verbinding verzorgt tussen Amsterdam en Brussel met een tussenstop in Den Haag en een aantal andere plaatsen, zoals tot november vorig jaar het geval was?

De staatssecretaris kan nu wel verwijzen naar april of naar aanstaande vrijdag als zij gesprekken zal voeren, maar daar heeft de reiziger niets aan. De heer Roemer heeft hierover al eerder in de Kamer gesproken. De Kamer heeft een motie aangenomen waarin de regering wordt gevraagd de Beneluxtrein weer van stal te halen en te laten rijden. De staatssecretaris heeft geen uitvoering gegeven aan deze motie. Ik vraag haar nu om die motie alsnog uit te voeren en de Beneluxtrein te laten rijden.

Daarnaast vraag ik haar nu haar eigen verantwoordelijkheid te nemen. De staatssecretaris is politiek verantwoordelijk. Ik heb niet gehoord of zij zich hier iets van aantrekt of het boetekleed aantrekt. Wil de staatssecretaris excuses maken voor de ellende waarmee de reiziger nu kampt?

De **voorzitter**:

Ik vraag de staatssecretaris om nu echt kort te antwoorden. U hebt een minuutje voor uw antwoord.

Staatssecretaris **Mansveld**:

Op dit moment worden waar mogelijk locomotieven en treinstellen teruggehaald. Verder wordt er gekeken naar treinpaden. De regelgeving zit zo in elkaar dat een volgen-de wijziging van het treinpad op 8 april mogelijk is. Dat is onacceptabel; dat moet veel eerder gebeuren. Ik heb er letterlijk op gewezen dat voor de koninklijke trein dingen kunnen wijken. Dit is geen koninklijke trein, maar er moet op korte termijn iets gebeuren. Aanstaande vrijdag wil ik duidelijkheid verkrijgen en wil ik weten op welke termijn welke oplossing mogelijk is. Ik heb al gezegd dat ik streef naar acht maal per dag een rechtstreekse verbinding tussen Nederland en België, dat wil zeggen tussen Amsterdam en Brussel. Daar sta ik voor.

De heer **Bashir** (SP):

De staatssecretaris heeft nog steeds niets gezegd over haar eigen verantwoordelijkheid. Zij is ook niet ingegaan op mijn vraag over de motie. De Kamer heeft een motie aangenomen waarin de regering heel duidelijk wordt gevraagd om de Beneluxtrein weer te laten rijden. Ik vraag haar die motie nu uit te voeren. Daarnaast ben ik van mening dat zij veel te passief is. Als zij pas vrijdag het overleg aangaat, kunnen wij net zo goed niets doen, want dan is de reiziger allang in de auto op weg naar Brussel. Ik dring erop aan dat de staatssecretaris nu meteen aan de slag gaat en dat zij ook dingen eist. De staatssecretaris is politiek verantwoordelijk en zij kan zeggen: ik wil dat er uiterlijk dit weekend een werkende treinverbinding is met Brussel.

Staatssecretaris **Mansveld**:

Ik wacht niet tot vrijdag met een gesprek. Dat heb ik al gezegd. Ik voer intensieve gesprekken met de NS. Ook vandaag heb ik met de NS gesproken. Ik heb zojuist een telefoongesprek met de directeur van de NMBS afgebroken, omdat ik naar de Kamer moest. Wij hebben een aantal afspraken gemaakt over wat wordt uitgezocht. Ik heb mijn grenzen aangegeven en gezegd wat vrijdag mogelijk moet zijn. Vrijdagochtend voer ik dat gesprek en ik hoop dat er daarna meer duidelijkheid is ontstaan.

Mijnheer Bashir, als u spreekt over mijn verantwoordelijkheid, wijs ik erop dat ik concessieverlener ben. Mijn ministerie heeft in 2000 het vervoer aanbesteed en daarbij ging het om het realiseren van de treindienst Amsterdam-Brussel. Het was toen aan de vervoerders om alles te regelen wat daarvoor nodig is, dus ook het materieel. Het is aan de vervoerders om treinstellen te regelen. Ik ga nu verder dan mijn verantwoordelijkheid. Ik ben betrokken bij de mogelijke oplossingen. Ik zal afdwingen dat er snelle oplossingen komen en ik zal betrokken zijn bij de kaderstelling van die oplossingen en het tempo ervan. Ik wou dat ik ijzer met handen kon breken, want dan had er gisteren al een trein gereden. Wij gaan ervoor, om te zorgen dat binnen enkele dagen, zo niet twee weken, de verbinding in klassieke zin is hersteld.

De heer **De Rouwe** (CDA):

Voorzitter. Nog niet zo lang geleden noemde deze staatssecretaris de problemen "kinderziektes". Ik hoop dat de staatssecretaris het met ons eens is dat het inmiddels een volwassen probleem, een groot probleem is. Ik spreek de staatssecretaris nu aan als concessiehouder. Ik hoorde haar zeggen dat zij voor een kortetermijnoplossing kiest, voor een klassieke lijn. Dat betekent dat de "h" en de "s" van "hoge snelheid" weg zijn. Klopt dat? En waarom kiest de staatssecretaris er niet voor om te handhaven, terwijl zij daar nu wel de middelen voor heeft? Ten slotte vraag ik de staatssecretaris of zij overweegt om, los van de NS, te zorgen voor een adequate en snelle verbinding van Amsterdam naar Brussel.

Staatssecretaris **Mansveld**:

Nee, de hoge snelheid is wat mij betreft niet weg. De lijn ligt er. Ik heb gezegd dat er een permanente oplossing moet komen, maar dat we eerst gaan voor een tijdelijke oplossing. De reiziger staat nu centraal, de reiziger moet bediend worden in de kortetermijnoplossing. Dat zal een oplossing zijn via een extra lijn over klassiek spoor. De Thalys blijft rijden over het snelle spoor.

Over de handhaving het volgende. Ik wil de heer De Rouwe er graag op wijzen dat de handhaving tijdelijk is ingetrokken. Dat heb ik in het afgelopen weekend teruggedraaid. Die handhaving is tijdelijk ingetrokken door de heer Eurlings. Ik heb gezegd dat deze handhaving niet meer opgaat, dat we vanaf de nieuwe permanente oplossing weer een maximale handhaving zullen toepassen en dat er voor de tijdelijkheid wordt gekeken naar wat de kaders zijn. De oplossing moet voor mij acceptabel zijn en aan mij worden voorgelegd.

De heer **De Graaf** (PVV):

Voorzitter. We zagen de SP zonet kort op het spreekgestoelte. Bijna alle andere partijen zien we nu bij de interruptiemicrofoon. De PvdA en VVD zijn stil; die zitten nu een beetje achterovergeleund in hun stoelen. De kranten praten ze wel helemaal vol over dit probleem, maar

Mansveld

nu spreken ze niet. De staatssecretaris zei net dat zij wou dat zij ijzer met handen kon breken. Is de staatssecretaris, gezien de stortvloed aan politieke meningen, de kranten die vol staan en haar eigen opmerkingen, met mij van mening dat de vragen in een wat groter verband moeten worden gesteld, en dat de regie op het spoor gewoon terug moet naar het Rijk? Heeft de staatssecretaris ook die wens, net zoals wij?

Staatssecretaris **Mansveld**:

Ik heb zojuist gemeld dat wij systeemverantwoordelijk zijn. De discussie over het terugbrengen van de regie naar de Staat en over hoe de structuur van het spoor eruit moet komen te zien, wordt verderop in de langetermijnagenda gevoerd. Op dit moment wil ik die daar laten.

Mevrouw **Van Tongeren** (GroenLinks):

Voorzitter. Er zijn een aantal belangrijke punten aan de orde geweest op dit netelige dossier. Ik vraag de staatssecretaris aandacht voor het belang dat de reiziger snel op en neer kan. Behalve dat vriest het buiten. Ik ga ervan uit dat de staatssecretaris er ook voor zorgt dat de prijs wordt bevroren. Ik ga ervan uit dat de prijs van de treinkaartjes voor deze ongelooflijk gebrekkige service zeker niet zal stijgen, maar dat er een royaal gebaar zal worden gemaakt naar de reizigers die nu met die boemel naar Brussel moeten. En als er straks een iets betere houtje-touwtjeoplossing is, kan daar zeker niet de hoofdprijs voor worden gevraagd.

Staatssecretaris **Mansveld**:

Dat is een van de punten die op mijn lijstje staan. Ik dank mevrouw Van Tongeren voor haar steun daarvoor.

Mevrouw **Van Veldhoven** (D66):

Voorzitter. Met alle begrip voor de rolverdeling waaraan de staatssecretaris refereerde, wil ik haar toch zeggen dat zij hier vandaag staat als politiek verantwoordelijke. Zij zegt dat zij vrijdag voor die oplossing staat. Ik vraag haar: wat betekent dat?

Ik wil haar ook een inhoudelijke vraag stellen. Afgelopen december hadden wij veel discussie over die deal met België. Wij hadden daar grote vraagtekens bij. Ik heb de staatssecretaris toen gevraagd of dit niet kon worden uitgesteld. De staatssecretaris zei daarop: nee, dat kan niet; er kan nu geen gewone trein meer rijden. Dat is precies de oplossing die de staatssecretaris nu aandraagt. Hoe verklaart de staatssecretaris dat verschil?

Staatssecretaris **Mansveld**:

Ik bedoelde het volgende met de oplossing. Ik heb gezegd dat ik volgende week vrijdag een oplossing van de vervoerders wil. De druk is groot. Ik heb besloten om aanstaande vrijdag zelf met de vervoerders te gaan praten. Om een oplossing te vinden, moeten een aantal dingen worden uitgezet. Zoals ik al zei, moeten treinstellen, locomotieven, treinpaden en van alles bekeken worden. Er wordt overlegd met ProRail. Ik geef aan in welke richting de oplossing wordt gezocht. Wanneer die oplossing is gevonden, komt een tijdelijke oplossing in beeld. Mevrouw Van Tongeren maakt een opmerking over de prijs. Die houdt natuurlijk verband met een aantal kaders die wij willen stellen.

Mevrouw **Dik-Faber** (ChristenUnie):

Voorzitter. De situatie rondom de Fyra is dramatisch voor de reizigers. De fractie van de ChristenUnie wil heel graag dat alle scenario's in kaart worden gebracht om dit probleem op te lossen. Daarbij hoort ook dat de NS stopt met AnsaldoBreda. Is de staatssecretaris bereid om deze scenario's in kaart te brengen en daar ook de juridische en financiële consequenties van inzichtelijk te maken?

Staatssecretaris **Mansveld**:

Voorzitter. Natuurlijk kijken wij naar de mogelijkheden en onmogelijkheden op lange termijn. Ik zei net al dat door experts wordt gekeken naar het materieel. Voordat wij kunnen bekijken welke scenario's realistisch zijn, moeten er dingen uitgezocht worden. Wij kijken nu naar scenario's. Het ligt voor een deel in de relatie tussen de vervoerders en AnsaldoBreda om dat geschil op te lossen. Ik weet niet of ik de scenario's snel beschikbaar heb, maar wij zullen in scenario's denken en uiteindelijk kijken welk scenario het wordt. Daarvoor heb ik iets meer informatie nodig.

Mevrouw **De Boer** (VVD):

Voorzitter. De VVD hecht eraan te benadrukken dat het om de reiziger gaat. De reiziger staat centraal. Het is ook van belang dat wordt gekeken of er deze week al een toestel kan rijden tussen Amsterdam en Brussel, hoe dan ook, linksom of rechtsom. Over de handhaving zeg ik nog het volgende. Voormalig CDA-minister Eurlings heeft destijds de handhaving stopgezet. Ik vind het heel verstandig dat de staatssecretaris dit punt weer heeft opgepakt. Heeft dat ook betrekking op die tijdelijke verbinding?

Staatssecretaris **Mansveld**:

Voorzitter. Ik zei al dat de tijdelijke verbinding tijdelijk is. Ik wil kijken met welke oplossing men komt en bezien of die acceptabel is. Natuurlijk worden punctualiteit en uitval meegenomen. Er moet echter ook gekeken worden naar prijzen en hoe een en ander gaat lopen.

De heer **Hoogland** (PvdA):

Voorzitter. Veel reizigers, zo'n 3.000 per dag, weten niet waar zij nu aantoe zijn. Kan de staatssecretaris in het overleg meenemen dat er iets moet gebeuren aan de informatievoorziening aan de reizigers? Dat kan met een app, maar ook op het station. Mensen moeten in elk geval weten waar zij aantoe zijn in de komende tijd.

Staatssecretaris **Mansveld**:

Voorzitter. Ik zeg toe dat ik daarover contact opneem. Ik heb al een paar keer gezegd dat de reden van een langetermijnspooragenda en een visie op het spoor gelegen is in de wens van een betrouwbaar, goed en accuraat spoor voor de reiziger. Ik kan het niet vaak genoeg benadrukken. Ik ben op dit moment 24/7 bezig met die reiziger.